

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 frt. Félévre 2 „ Negyedévre 1 „</p>	<p>A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.</p>	<p>Ugy a lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közmuvelo- dés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.</p>
---	---	---

A keresztény szellem újabb diadala.

A pokoli harcz szívós kegyetlenséggel vivatik a kereszténység ellen. S minél inkább és telibb torokkal kiáltja a sátán sajtója, hogy a vallásnak mi köze sincs az emberiség politikai, társadalmi, művelődési történetéhez, kulturális életfejlődéséhez, s minél feleslegesebbé és függetlenebbé sűrűlödik azt tenni a tudomány, művészet, a lelkiismereti, egyéni, polgári szabadság, az emberi méltóság, fönség, nagyság és tekintélyre nézve; napról-napra annál kézzel foghatóbban bizonyul be a kereszténység szellemének ujjá teremtő, éltető ereje, alkotó, átalakító, idomító és megszentelő képessége, hatalma.

Mint ilyen, valóban történelmi nagy világeseményt képez; az összes világ kultur nemzeteinek s így a magyar nemzet történelmében is aranybetűkkel megörökítendő a brazilliai szenátus 1888. év május 10-iki szavazata, mely a kereszténység közös atyjának, az összes emberiség üdvét és boldogságát szívén hordó legfőbb földi és szellemi hatalom képviselőjének fáradságot nem ismerő közreműködése, figyelmeztetése, s csodás erő és kitarással folytatott közvetítése folytán közel 600,000 szegény állati rabigában görnyedező embernek adta vissza szabadságát.

Újabb világra szóló fenséges esemény ez a kereszténység és pápaság életében, mely a nagyra haladottsággal kérkedő 19-ik századhoz nem méltó elnyomatás és emésztő rabság szolgai igája alatt szenved.

A pápaság ezzel az emberiségnek egy régi szennyfoltját törülte le.

Oh! és a kereszténység, a keresztény országok, államok, azok fejedelmei és kormányai valjon mikor fogják már önmagukról lemosni azon szennyfoltot, mely a kereszténység fejedelmének a pápának hosszantartó rabsága s annak tovább türeése, elnézése által rájuk tapadt?

Három századnál tovább sinylődött amaz óriási nagy birodalom a rabszolgaság igája alatt.

Az angol hatalom alatt álló portugálok a XVI század közepén hurczolták be Brázilliába az emberekkel való nemtelen üzérkedést. A portugálok előbb a bennszülött indiánokkal üzték a kereskedést, azután Afrikából a négreket ezerekenként szállitva át, mint igaz állatokat adták-vették és árusították azokat.

A XVII. és XVIII. században Angolország monopolizálta a rabszolgakereskedést. — A történelem már a mult században az angol és francia nemzetet, a világ legszabadabb, leghumanusabb és legelőhaladottabb nemzetének tünteti fel. S ime az emberiség e szennyfoltját az angol és francia humanizmus és szellemszabadságérzet, mely a forradalomban az észet valóban független szabadságra, istenné téve trónra emelé, — sem tudta még a mult század végén is letörülni, lemosni.

E században is az Egyesült-Államok törvényhozása megelőzte Angliát, mely csak 1807-ben és Portugaliát, mely 1811-ben tiltotta meg alattvalóinak a rabszolgakereskedést. Brazilliában minden tilalom daczára még 1829-ben 3,800,000 nyi lakos között 2 millió földműveléssel foglalkozó rabszolga volt.

Brazillia 1822-ben mint császári birodalom elválván anyaországától, kormányai ez idő óta lassan-lassan iparkodtak utját állani rendeletekkel, szabályzatokkal, büntető törvényekkel stb. stb. a rabszolgakereskedésnek. — Igazolja Brazillia gyanusithatlan jó indulatát az Angliával 1826. nov. 23-án kötött szerződés.

Azonban be kell vallanunk, hogy Angliának 1845-ben a Brazillia belügyeibe való jogtalan beavatkozása legkevesebbé sem siettetete elő a brazilliai rabszolga-kereskedés kérdésének megoldását.

A XIX. század utolsó negyedének s benne XIII. Leodicső pápaságának, a jelenlegi brazilliai császárnak, Souza-Correa rendkívüli követének, a brazilliai szenatusnak és lelkes püspöki karnak és papságnak volt fenntartva a gondviselészerü nagy világesemény, tanuságaul annak,

hogy nem a minden időkkel megalkuva kaczerkodó liberalis bölcselet, nem az Isten nélküli mindentudás, nem a szabadkőművesi humanizmus és felebaráti szeretet szellemének hangzatos frázisai, hanem a kereszténység munkás szelleme bírja ama csodaerőt és hatalmat, mely hivatva van áttörni a durva barbárság és sötét pogányság vastag előítéleteinek rémes falait, állati undoksággal telt sánczait, s az emberiséget egészben és részeiben visszaadni önmagának s az elvesztett paradicsomba visszavezetni.

Ez aztán a valódi szellemi szabadság dicső diadala a mai divatos parlamentarizmus adóval és pártérdekekkel megnyüzgött polgárainak kérkedő akarat- és szellemi szabadságával szemben. — Ez Jézus igája. — Isten lényének és dicsőségének újabb fellobbanása a kereszténység szellemében. Ezen eseménynél a keresztény magyaroknak keble is méltón fellélekzik a második ezredév küszöbén a ránehezülő megpróbáltatások jelen napjaiban. — Mikor értik már a kereszt ellenei meg a kereszt édes igája és a pogány rabszolgaság sulyos igája közötti óriási különbséget, s mikor hajolnak meg a kereszt uralma előtt a sátán uralmával szemben? Et haec etiam fient.

*

Említettük, hogy Braziliában 1829-ben 3.800000-nyi lakásra 2 millió rabszolga esett és most 1888 május 10-én 600,000 rabszolga nyerte vissza szabadságát.

De önként lép elő a kérdés, hogy 1829—1888. közbe eső idő alatt mik történtek a rabszolgaság kérdésének megoldása ügyében? — A kereszt elvérzett Isten-ember szavainak villámereje s a keresztől szétragyogó dicsőségének fénye áthatván, felrázta a pogány sötét álmában szendergő lelkeket; az ég akarata a földi jobb lelkekével közakarattá jegezedvén „papok, jótékony férfiak és hölgyek mozditották elő a nagy eseményt.”

Isten szövi a világtörténelmi eseményeket a császárok, császárnék, királyok, fejedelmek, kormányok kezei által.

A brazilai kormány rendeleteivel annyira fékezte a rabszolgaságot és emberkereskedést, hogy 1842—1845-ben csak 79,000 rabszolgát tudtak becsempészni. Azonban az említett bill által nyert befolyás folytán a hajók kikutatása az angolokra bízván, a haszonleső kalmár angol szellem önző sáfárkodása 1845—1849-ig már 220,000-re szaporította Braziliában a rabszolgák számát.

Az angolok eme önző törekvésének csak 1852-ben, a más állam belügyeibe avatkozó bill hatályának érvényen kívül helyzetése vetett végett.

Ime a protestáns Anglia itt is a legkevésbé mutatta be magát a keresztény szellem és emberszeretet hordnókának.

1852—1864-ig a brazilai kormány felismervén habzóban, hogy a rabszolgaság, mint a bűnök tömege, jár-

ványa, a lázadások, belviszályok és öldökléseknek forrása, az állami életet rettentő veszélyekkel fenyegeti, — újabb törvényeket és rendeleteket bocsátott ki ismét annak eltörlésére.

1864. szeptember 24-én szintén szabadoknak nyilvánítottak azon rabszolgák, kik a kereskedés eltörlése, 1845-óta hurczoltattak Braziliába.

De az emberiség e nagy részének nyomora, az emberi szellem és méltósághoz tapadt ezen mocskok, az emberi nemnek ezen Isten és természetellenes kihajtása és fattyunövése Braziliában a legfontosabb törvény által 1871. szeptember 28-án töröltetett el és nyestetett le, „melynek értelmében minden rabszolga hét év lefolyása alatt szabadon bocsátandó, rabszolga anyának gyermekei szabadoknak születnek, az állam és a korona rabszolgái azonban szabadon bocsátattak, a többiek pedig kártalanítás alapján, a melyre nézve külön alapok létesítettek.”

Don Pedro császár első európai körútjának méltó emléke e törvény, melyben nagy érdeme van Izabella regenshercegnőnek, Joao államtanácsos és Rio-Branco miniszternek, ki belátva tévedéseit, halála előtt kilépett a szabadkőműves szektából s ezzel elítélte e bünbarlangot.

Ezen időtől fogva a folyó 1888. május 10-én kelt esemény ismeretes; a keresztény szellem működése nem maradt gyümölcstelenül.

Ime a római jog ismert: „partus sequitur ventrem” elve helyébe a „partus non sequitur ventrem,” és „venter partum sequi potest” elve lépett; Isten emberré lett fiának, és Isten fia helytartójának — hogy „mindent megújítson Krisztusban ami mennyekben és ami e földön vagon”, — égi szelleme, akarata és munkássága testesül meg és érvényesül; s Sz. Pálnak már az egyház első századaiban az ujszülöttekhez irt szavait: „Nincs többé sem zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfiú, sem asszony; mert ti mindnyájon egyek vagytok Krisztus Jézusban”, (Kolos. 3. 11.) „Mert egy lélek által mindnyájan egy testté kereszteltettünk” . . . (I. Kor. 12. 13.) — látjuk az idők jelen folyamában teljesedésbe menni. Vagy ez is a szabadkőművesség liberalis szellemének műve? Oh nem. Az egyház, mint leggondosabb édes anyának mindenkor legserényebb gondoskodása és tana, hogy „a rabszolgaság terhein enyhítsen, alacsony állapotukat szelidítse”. — „Az új Ádám: Krisztus által embernek emberrel, és nemzetnek nemzettel testvéri közössége van; az ő eredetök ugyanaz, e természet korlátai között s természetfölöttileg is ugyanaz hitök és üdvök eredete; mindnyájan egyaránt fogadtattak az Atyaisten fiaivá, mert ugyanazon nagy áron váltotta meg őket, ugyanazon testnek tagjai mindnyájan: s mindnyájuknak rendelkezésére állnak a malaszt és halhatatlan élet ajándokai,” mondja XIII. Leo a brazilai püspökökhöz irt levelében.

Nem tartozhatik e szerényke közlemény keretébe itt leírni az egyháznak, mint az emberiség jelen és örök üdvé letéteményesének minden kori gyengéd anyai gondoskodását és ernyedhetlen, de egyuttal óvatos munkásságát, melylyel századokon keresztül, minden alkalommal, a béke és zivataros idők napjaiban a mennyei szeretet lángfényű pallosával mutatta meg még a pogány sötétség éjjelében botorkálók nagy tömegének is, hogy „minden emberi dolgot nem a testtel, hanem a szellemmel mérünk, s bár a test különféle, előttünk rabszolgák nincsenek, mert szellemen testvérek vagyunk velök s vallás szerint társaik a rabszolgaságban“ (Divin. Inst. v. 6.), azonban a hamisítatlan történelemre utalni mindenkor jogunkban áll. Mit tettek a rabszolgákért a pápák, XIII. Leo ő Szentségének idézett levele eléggé röviden megvilágítja. Itt csak a 3 hetüs protestans góg és kérkedés bölcseledhetik.

Valóban a keresztény szellemnek, vagyis katholicismusnak csak a rabszolgaság eltörlése ügyében mai napig 19 század alatt kifejtett ténye -- a protestantizmus ama hamis bölcseletével szemben, hogy a katholicizmus „szellemi butaságba, — szolgaságba“ hajtja stb. a nemzeteket. — oly megdönthetlen csodaesemény az emberiség életében, mely előtt minden protestantico-liberalis bölcseledés porba silányul. — Bármint iparkodjék a protestantizmus szolgálatában és viszont élet- és érdekközösségben — álló szabadkőművesesség és liberalismus az ellenkezőt bizonyítani, tény az, hogy az emberré lett Isten fiának végtelen kegyelmű áldozatából a kath. egyház szüntette meg a rabszolgaságot, s teremtette meg „az igazi szabadságot, egyenlőséget és testvériséget“ s ezért a „népek közjölele körül“ övé a legnagyobb érdem s őt illeti a dicséret, hála és tisztelet. — Szóljának Afrika, Azsia és Amerika újabban fölfedezett országainak népei és rabszolgái és a szerencseny rabszolgák csontjai az ösvények poraiból, hogy mit tett és tesz értök a kath. egyház és általa ápolt keresztény szellem, mely irtózik a demagagok realizálhatlan egyenlőségétől, forradalmi szabadságától és rabló testvériségétől.

Főpásztori körút

a felsők-gyergyói esperesi kerületekben.

II.

(Folytatás.)

Május. 20. Pünköst ünnepe az ő fénye és pompájában leírhatlan. Ünnepe nemcsak a kies Csik hitbuzgó serege, nemcsak a bucsujárók áhitatos tömege: de ünnepet ült a nagy természet is. A pirosuló hajnal bibor-fénye előre jelzé ez ünnep fonségét. A kelő nap aranyugara mennyei dicsfényvel köríték a reggeli áhitat óráiban a kalvárián térdeplő buzgó hívek ezreit. Minden arcz, minden szem mennyei örömtől égett. Az isteni igazság fonséges hatása hevesebbé tevő a bucsujárók sziveit és az égi öröm-

tól hevülő kebel magasztos énekekben emelé ég felé érzelmeit. Az ünnep emlékének kibeszélhetlen nagysága, a kegyhely által támasztott sz. érzelmek kinyomata, a Szentlélek-Isten kegyelmének felvilágosító ereje, melyet Erdély lánglelkű nagy Püspöke hozott hívei számára: bámulatra ragadák még az elfásult szivet is, lebilincselék tekintetét a hithideg és minden magasztos és szent iránt közönyösöknek is. Éreznie kellett minden szivnek, hogy mindenkor, de kiváltéppen ez alkalommal Isten lelke van e szt. helyen. Így is kellett ennek lennie! Mert illő, hogy a Szentlélek Isten megérkezése és munkálkodása alatt minden sziv egygyé forrjon, minden lélek ég felé emelkedvén, imádjja Istenét.

És ez így van jól! Elhivatásunk, örök rendeltetésünk megdönthetlen isteni tana sugja minden szivnek, hogy a magasból küldött kegyelemmel együtt munkálkodjunk mi is. Az Ur lelke valamint az első Pünköst alkalmával apostolai által, ugy ma a törvényes apostoli utód Lönhárt Ferencz erd. Püspök ur személyében megkezdte működését. Ő Excellentiájának magas jelenléte és szent ihletséggel végzett celebrálása rendkívüli fényt és jelentőséget kölcsönzött ez ünnepnek.

A rendes isteni tisztelet előtt tartatni szokott nagykörmenetben nem vehetett részt, mivel a bucsujárók ezreinek sokasága a tiszteletteljes kíváncsiság: láthatni a Főpásztor és az ebből származó tolongás: nagyon késleltették és nehezítették volna a körmenetet, s így ő Nagyméltósága is kimerült volna további ténykedéseiben. De az ünnep fénypontját, a szent misét Főpásztor Ur celebrálta két Csik papságának diszes segédlete mellett. Az anyagi ének égberagadó hangjával menynevei örömet áraszt hallgatói szivébe és az imádás hódolatára készíteték őket. Minden sziv, minden lélek az áhitat szárnyain emelkedék a Magasságbeli trónja felé. „Egy szive, egy lelke vala a hívőknek.“ A nagy figyelem, áhitatos buzgóság megjeleníték az első keresztények isteni tiszteletét.

A legszentebb áldozat végeztével zászlókat szentelt Ő Excellentiája és néhány hívőt, kik a marosszéki szentföldről zárandokoltak vala ide, részesített a bérmálás szentségében. Ezek convertiták lévén, a kegyes Főpásztor Ur megható exhortatit intézett hozzájuk, hogy „megtudják miszerint nem a világlelkét vették, hanem azon lelket, ki az Istentől vagy, hogy megismerjék, miket Isten nekünk ajándékozott“; mi pedig az igaz egyház hívei tudomást szerezzünk arról, hogy „az anyaszentegyház gyarapodik az Ur félelmében és betelik a vigasztalás lelkével“.

A pünkösti ünnep alkalmából több épületes szent beszéd tartatot. És pedig: a vigilia délutánján benn a templomban beszélt Főtiszt. Bálinth Lázár csik-szentmiklósi plebános ur. Beszédében egyházunk 19 százados szenvedését és üldöztetését, mint az egyedüli igaz egyház isteni bélyegét tünteté föl. A begyőzésig világos móoóban megható lelkesültséggel, ker. kath. büszkeséggel mutatott a küzdelmekben nyert fényes győzelemre. És az isteni mester eme jóslatából: „nem nagyobb a szola az ő uránál. Ha engem üldöznek titeket is üldözni fognak. . . . Bizzatok, mert meggyőztem a világot“ meglepő módon ügyes szónoki tapintattal vonta le beszéde folyamán többször azon következtetést: hogy csak egy igaz egyház van

és ez nem lehet más, mint a ker. kath. anyaszentegyház. Szónoklatának kiváló hatást kölcsönzött romai záránoklata alkalmával szerzett ismereteinek argumentumképpen való felhasználása. Midőn a 259 pápának küzdelmét, halálát említé, midőn a több mint három millio martyrnak világtisztelte sírjára hivatkozik: be kellett látnia még a legkonokabb egyházzellenesnek is, hogy valamint csak egy Isten vagyon, úgy csak egy igaz egyház lehet s ez a miénk.

Ezen beszéddel egy időben künn a templom előtti téren Fötiszt. Bálint Lajos csikmindszenti lelkész ur tartott igen nagy hatású és szép szónoki kivitelű beszédet több ezer hallgató épülésére. Pünköszt napján szintén két szónoklat volt. Benn a kegyes Főpásztor ur jelenlétében a zsufozásig megtelt nagy templomban a gyergyó alfalvi plebános Fötiszt. Veress Antal ur mondott főpásztorilag is megdicséért kitünő beszédet.

Az árvák gyámolát, a kesergők vigaszát, a bünösök óltalmát Máriát dicsőíté remek szónoklatában. A nemes szónoki hév, szónoki dörgő hangjában finom tapintattal volt alkalmazva. Ugyanakkor künn a téren Holló Gáspár esztelneki házfőnök ur beszélt. Ismert szónoki készültségével nagy épülésére szolgált hallgatóinak.

Az isteni tisztelet végeztével a szerzetesház vendégszerető asztalánál rendezett diszebéd következett. Képviselettel a megyének egész értelmisége. Jelen volt a papság és különféle hivatali főnökök. A kedélyes ebédet fűszerezték a talpra esett, nagy elmeállal mondott toasztok. Ő Excellentiáját igen meleg hangon üdvözölte Fötiszt. László Polyikárp tartományi rendfőnök ur. Erre Püspök urunk emelt poharat Mélt. Mikó Bálint Főispán urra, majd Madár Imre főjegyző ur köszönté a csiki papságot, mire Mélt. Imets F. Jákó gyimn. igazgató Ur élteté a törvénytörést, nyomban rá Fötiszt. Bálinth Lázár csikszentmiklósi plebános ur köszönté a tanári testület élén annak derék igazgatóját.

Erre Mélt. Both Ferencz gyó. szárhegyi plebános, közelebből kinevezett esperes ur üdvözölte szokásos jó humorával a közgazgatási főnököket stb. stb. stb. A megszűnt ebéd végével Ő Excellentiája többeknek kihallgatást adott. A délelőti órákban látogatást tett a Méltóságos Főispán, Nagyságos Alispán urak és több másoknál. — Ezzel végződtek az ünnep említésre méltó főbb eseményei.

Május 21-én. A kegyelmes Főpásztor Ur igen ékes kiséréttel felvonult a Szent-Péter egyház atyai meglátogatására, az ugynevezett Szent-Péter templomba. A bejáratnál Fötiszt. Bodó Alajos alesp. plebános ur átértett üdvözlés kiséréttel nyújtá át a rá bízott templom kulcsait. Erre Ő Excellentiája kegyteljes szavakban adja vissza azokat a lelkipásztornak, ki 29 év óta annyi gond és odaadással vezérli és kormányozza hiveit. A fényes segédlettel tartott szent mise végével a helybeli Fötiszt. alesperes plebános, Bodó Alajos ur lépett a szószékre. A tapasztalatokban gazdag, hivatásának élő derék lelkipásztor a Szentlélek hét ajándékáról szólott igen szellemesen. Kimutató, hogy a bölcsesség „élet fája azoknak, kik megragadják azt és ki megtartja boldog az“. Megmagyarázta, hogy ezen adomány mint a Szentlélek első ajándéka, fegyver, melylyel

az élet küzdelmeit dicsőséggel végezhetjük és kedvessé tehetjük magunkat Isten és ember előtt; míg ellenben az „esztelenek kedvessége elenyészik.“

Szép képekben állítá hivei elé a bölcsesség erejét, mely „szívet ad arra, hogy korán ébredjenek az urhoz, ki őket teremté és a Fölségesnek színe előtt könyörögjenek.“ Az értelem és tanács isteni ajándékokat pedig szükségesnek mondja mindenre, miáltal az igazság útján maradhat az ember, csakhogy ezeket kérjük Istentől, mert különben „eltévedünk az igazság útjáról és az értelem napja nem támad fel nekünk.“ — Ha megnyertük a három előbbi, akkor lelkünket ékesíteni fogja Isten szent kegyelméből a többi négy is. E-össek leszünk hitünkben, isteni vallásunk szükséges tudományát fogjuk birni, lelkünk csak Istent keresi, szívünk csak érte dobog.

Erre a kegyes Főpásztor ur folytatta a felvett témát, kiemelvén a lelki erősség ajándékát. Rámutata a hitszilárdság szükségességére és igen lelkes szavakban figyelmezteté a hiveket az ellenség incselkedő támadásaira. Utala a hazafiság hamis czime alatt befurakodott felekezeti fondorlataira. Megjelölé a szándékot, mely szerint a főnhangoztatott hazafiságnak hamis örve alatt — mintha csak Luther vagy Kálvintól kellene nekünk hazafiságot tanulni — meg akarják törni hitszilárdságunkat. Azonban mi nem félünk! Nekünk nem szabad engednünk, ha őseink dicső példájára tovább is igaz magyar katolikusok akarunk lenni! Mi nem akarunk senkitől hazafiságot tanulni. Mert mi hazafiak voltunk már, mielőtt a hitfelekezeteknek gondolata is létezett volna nálunk. Mi magyarok, még pedig katolikus magyarok vagyunk e vérrel szerzett földnek első apostoli Sz. királyától, dicső szent Istvántól kezdve Fölséges királyunk I-ső Ferencz József-ig és azok is leszünk, míg Krisztus egyháza állani fog; már pedig az örök időre van alapítva, tehát igaz magyarok leszünk míg e vérrel áztatott haza a földgömbörlől el nem vész. A kegyes Főpásztor ilyszerű reflexioja kimondhatlan hatást gyakorolt a hívők lelkére, — a lelkesülttség tüze égett a hallgatóság szemében, az igaz hazafiság lángja hevíté keblét. Olvasni lehetett minden egyes arczról az egyház és hazához való törhetlen ragaszkodást. Látható vala az ellenállásra szükséges elszántság. Egy gondolata vala az összes hallgatóságnak t. i. megmaradni továbbra is az igaz egyház kebelében, megvédeni magát a csábításokkal szemben. A megható beszéd oly heves érzelmeket kelte a hívők szívében, kegyes Főpásztor érzelmeiben annyira osztozott a közönség, hogy csak a helyi körülmény tiltá el ajkairól az „éljen“ kiáltást.

Mert valamint egykor a hős Kapisztrán Nándorfehérvárban élethalálra lelkesíté a vitézeket: úgy gyújtá fel Ő Nagyméltósága az alvó szíveket, úgy bátoritá a harcz és kitartásra a lankadókat.

Nagy hatással szólott ezután a templom védszentjeiről, mint a hitelesség példányképeiről.

Meglepő fordulatok, kitünő alkalmazásokban tünteté fel Szent Péter és Szent-Pál apostolok hitelességét. Szenvedni mindent, a bántalmakat békével eltűrni, ez a hitszilárdság. Hordozni az élet keresztjét, nem csüggedni az elemi csapások közepett, Krisztus és az ő egyházáért elviselni mindent: ez a valódi ker. kath. hitelesség. Ekkor

rámutata a minden szenvedés és fájdalom anyjára Máriára és az ő fájdalmait mint dicsőségének hirdetőjét tünteté föl. Majd Szent-Mihály és Sz. Gábor-főangyalok képeire mutatott. S míg az elsőt Isten dicsőségének harcoszasként ajánlá követésre, addig az utóbbit mint az Ur dicsőségének alázatos hirdetőjét tünteté föl, intvén a híveket Isten dicsőségének szóval és tettel való mindenkori hirdetésére. Végre szent hitünk mindenhol való megvallására hívja föl a híveket. És igen alkalomszerűleg mutat Jeruzsálemi Szent-Veronika életére, ki akkor, midőn még az apostolok is csak távolról követék a szenvedő Isten-embert a Kálvária véres orma felé, az elfáradt mesterhez lépett és ruhájával letörülé szentséges verejtékét.

Ezután a bérmálás szentségét szolgáltatta ki mintegy 300 hívőnek. A bérmálások között jelen voltak a gym. és képezdei ifuságnak még e szentségben nem részesült tagjai is. Az isteni tisztelet végéül Főpásztor ur az egyházmegyei tanácsal tartott értekezletet a Szent Péter- egyházközség tulajdonát képező Bálványos havas mikénti használata és az egyházak javadalmasztatása tárgyában. Ezen hitközség u. i. Várdotfalva Csobotfalva, Csomortán és Taplocza politikai községekből állván, ez utóbbi község az említett havast és annak jövedelmét illetőleg ügyekkel lépett föl, melyeket a más három község nem fogadott el. Ebből természetesen egyenetlenség származott, mely zavarólag hat vissza az egyházaknak járó illetékek kiszolgáltatására, és minthogy az értekezlet nem jutott kielégítő eredményhez, tartani lehet a testvéri osztozkodás további zavaró körülményeitől.

Az értekezlet miatt megkészt ebéd hamarosan végződött. A helybeli lelkész Főtiszt. alesperes plébános ur ő Excellentiájára mondott felköszöntőjében szellemes módon emlékezett meg 42 évi papsága után azon emlékezetes körülményről, melyszerint fölszentelése alkalmából a kegyes Főpásztor ur mint két éves pap szintén jelen volt. — A délutáni órákban ő Nagyméltósága Csik-Szeredába vonult fényes bandérium előmenetele és számos kíséret mellett.

A város végén diszkapu alatt tek. Nagy Sándor ügyvéd és birtokos magyar diszben ékes szavakkal üdvözölte a Főpásztort, mire Excellentiája elismerőleg és kegyteljesen válaszolt. Ezután a szépen díszített városra átvonult a plébánia lakba. A fogadtatás itt is méltó volt Csikmegye központjához. A különböző egyletek, az iskolai ifjuság, különféle hivatali tisztviselők mind képviselve voltak. Helybeli lelkész főtiszt. Domokos János ur lelkes beszéddel fogadta ő Excellentiáját. Mire a Főpásztor ur kegyesen felelt. Az ifju dalegylet szép sikerrel énekelte az Ecce sacerdot.

A szépen sikerült fogadtatás után egyes testületek mutatták bé hódolatteljes tiszteletüket. A szívélyes üdvözlések viszonzása alatt eljött az estebéd ideje. Alig vette kezdetét a vacsora, fáklýás menent jelent meg a plébánia ablakok alatt, hol a polgári ifjuság érzelmeit lelkes szónok tolmácsolta; a jól szervezett dalegylet pedig tek. Lakatos Izra és Lakatos Mihály urak vezetése mellett szépen sikerült dalokat énekelte. A Főpásztor ur örvendett az ifuságnak e tiszteletteljes bemutatása fölött, és meleg köszönetet mondott a kitüntető figyelem e nyilvánulásáért.

Május 22. A csikszeredai Főpásztori látogatás ünnepe nagy fénynyel és szép sikerrel folyt le. A nagy pompával végzett szent mise után főtiszt. Domokos János helybeli lelkész ur beszélt a bérmálás szentségéről,

mint a megerősítő kegyelem égi csatornájáról. Igen szépen fejtegeté e szentség erejének munkálkodását az élet különböző pházisaiban. A lelkesen végzett beszéd fonalát feltevé a Főpásztor ur és a bérm. szentségének kiszolgáltatását fejtegeté tanulságos alkalmazásokban. Midőn pedig a kereszttel magyarázatához jutott, kiváló hatással mutatott az oltáron díszlő szt. keresztre és annak a ker. hitéletben érvényesülő jelentőségét nagyhatással fejtegette. Kiemelé a keresztnék 18 százados dicsőségteljes diadalát. Feltünteté mehez harczait és megmutatá győzelmeit a kálvárián körül álló zsidóktól kezdve a százados folytán támadt ellenségek fölött. Kiemelé az örök csodátévő erejét, mely a világ által egykor megvetett, lenézett gyalázat fáját az örök dicsőség és üdvösség jelvényévé tette, fölhívá a figyelmet megváltásunk véres áldozatára, melyet a népek és nemzetek reménysége, az örök szeretet mutatott bé érettünk az ég és föld teremtő Istenének a keresztoltáron. Azért „távol legyen másban dicselkedni, mint a mi Urunk J. Krisztus keresztjében.“ Ne keressünk tehát egybeütt boldogságot, ne helyezzük másban reményünket, mint csak a mi megváltónkban, mert nincs máshol üdvösség, csak az ő szent keresztjében. Hajoljunk meg tehát a váltás fája előtt, mert ez az örök üdv oka lett mindazoknak, kik a rajta meghalt Isten ember parancsait mindenben teljesítik és neki engedelmeskednek. Ha ezt tesszük „választott nemzetiség, szent nemzet és valóban megváltott nép vagyunk, és azon élet vár reánk, melyet Isten azoknak ad, kik iránta hitüket soha nem változtatják.“ — Legyünk hü követői az üdv e jelvényének és valljuk meg bátran a kereszttel által hitünket, hogy majd Krisztus is megvalljon mennyei atyja előtt. — Hasonló tanulsággal magyarázta a szt. Chrisma és arculütés jelentőségét. Inté a híveket, hogy a crismában lévő balszámként terjesszék magok körül az örök üdvösség illatját, azaz ne csak szóval, hanem tettel is mutassák magukat Krisztus követőinek és a ker. katholikushoz méltó jócselekedet által legyenek egymás épülésére, „mivel nekünk Istennél Krisztus jó illatává kell lennünk.“ —

Ezután mintegy 135 hívőt részesíte a megerősítő kegyelemben. Ennek végével visszatért ő Excellentiája a plébánia lakba, hol diszes ebéd várta. A papság, főispán és hivatali főnököken kívül jelenvolt Udvarhely kerületi főesperese is egy pap társával. Felköszöntések sem hiányoztak. A házi gazdának ő Excellentiájára mondott üdvözlétén kívül említésre méltó Csikmegye derék főispánjának Mélt. Mikó Bálint urnak toasztja, melyet a csiki, papságra mondott, éltetvén kiválóan az alciki papságot, melynek esperesi kerületéből Zsögöndnek újabb egyházi szervezése folytán megvált. Ebéd végével ő Excellentiája meglátogatta a gazdasági felső népiskolát, valamint a polgári leány iskolát, hol a tisztelet különböző nyilatkozata mellett a leány növendékek különböző nyelveken tartottak üdvözlő beszédeket. Délután 4 órakor a Főpásztor számos kocsiból álló kíséret mellett vonult Taplocza felé. A diszkapunál nagy közönség élén Csedő János körjegyző átértzett és ezen hitközség viszonyaiból merített indokok alapján figyelemre méltó üdvözlötet mondott ő Nagyméltóságának.

Innen a templom elébe vonult a bándérium, mialatt a Főpásztor ur az utközbe eső Lázár Domokos birtokosnál tett pár perczre látogatást. A templom előtt tiszt. Tóht István s. lelkész fogadta a Főpásztort, igen meglepő módon, ő Excellentiája a kért kegyes atyai áldás után megható beszédet mondott Taplocza egybegyült hiveihez, kiindulván a tiszt, segéd lelkész által felhozott eme hasonlatból, hogy Jakab pátriarcha küzdött az angyallal és el nem bocsátotta, míg meg nem áldotta őt. Beszéde végével mint egykor az angyal Jákobot, megáldá a Somlyóval filiális függésben álló községet.

Ezután folytatta útját Csik-Csicsó-felé. A Hargita alatt áldásosan mutatkozó szép zöld mező közepén számos tagu banderium várt a menetre. Az illatozó természet bájainak szemlélése alatt eljutott ő Excellentiája a község végén állított diszkapuhoz, itt Balázs Dénes körjegyző fogadta a Főpásztort, melyre ő kegyelmessége válaszolt. Azután lassu menetben haladott a menet a szt. Antal tiszteletére épített templomhoz. Ennek bejáratánál főtiszt. Antal József, közelebről kinevezett helybeli p. e. bános ur mondott köszönetet a Főpásztor urnak azon kegyességéért, hogy őt oly szelid erkölcsű hitközség kormányzására rendelte, minőnek Csicsót eddig felismerte. Erre a kegyes Főpásztor atyai szeretettel nyújtotta vissza a templom kulcsait. A szokott elfogadási szertartás végéztel már csaknem estve tért be plebániái szállására, hogy a nap fáradalmaim némileg kipihenje és további főpásztori munkálkodására új erőt vegyen.

Május 23-án Csicsó buzgó kath. hiveire is lekérte az erősség lelkének hét ajándéka. Már kora reggel szent végyakodással, sovárgó lélekkel kezdett egybegyülni az ünneplő közönség. Várva-várta mindenki a kegyes Főpásztor ur megjelenését. Tőle várt szegény és gazdag egyaránt mennyből küldött erőt szorongó keblének. Igen, mert érz mindenki, hogy az élet testi és lelki viszontagságai között csak úgy mentheti meg halhatatlan lelkét, ha az isteni kegyelem ujjá teremtményét kéri reá. Felfogta ezt a hitközség derék lekipásztora főt. Antal József ur is, ki a rábizott nyájnak üdvét igazán lelkén hordván, a bérmálás szentségében nyert isteni kegyelemről beszélt lelkes szónoklatában. Igen szépen magyarázta a menynevi segély szükségét. Találó vonatkozásokat tett az élet egyes mozzanataira és figyelmezteté hiveit, hogy Isten képepe teremtett lelkünk a föld porából készült romlandó cserépedényben van ugyan, de csak azért, hogy megismerjük, miszerint jó erkölcsös életből származott ker. kath. méltóságunk — mint az apostol mondja — Isten erejéből van és nem mi tőlünk. Meg lehet igazi hitünk, de ez csak akkor boldogít, ha a nyújtott kegyelmet örök üdvre vezető jó cselekedetekben értékesítjük. Mert azért adja az ur szt. kegyelmét, hogy Isten, önmagunk és embertársaink iránti kötelmeinknek pontos teljesítése által örök boldogságunkat munkálhassuk. Ezután Főpásztor ur szokott kenet-teljeséggel, az isteni ihlettség szavaival oktatta a hallgatóságot, arra, hogy miként kell a mindennapi életben a bérmálás szentségében nyert kegyelemmel közreműködni. Buzdítá a hiveket, hogy kiki értékesítse a Krisztus ajándékozásának mértéke szerint nyert kegyelmét, és „senki Isten malasztját hiába ne vegye.” —

Mert a ki elhanyagolja az Ur lelkének erejét, keserű gyümölcsöt terem az örök életre és megölője lesz nemcsak saját, de embertársai ideig és örökké tartó boldogságának is. — Bevégezvén beszédét, mintegy 250 hívővel közölte az Ur kegyelmét. A szentség kiszolgáltatását nehezíté a zord idő, mely a Hargita felső részét hóval fedte el. E miatt csak benn a templomban bérmálhatott ő Excellentiája. Ez zavará ugyan az ünnep fényét, de nem csökkenté a hivek örömét. — A plebánián elköltött izletes ebéd után az iskolát látogató meg a kegyes Főpásztor ur. Ez alatt már délután 4-óráig haladt az idő. Ekkor visszatért ő Excellentiája Csiksomlyóra, hol a gymn. és képezdei tanári testület meghívását fogadván, nyomban kegyes volt először is a gymnásiumot meglátogatni. Minthogy az atyai látogatás recreationalis napra esett az egyes osztályok ifjai üdvözlő beszédeket mondtak. A kegyes Főpásztor ur minden osztályban atyai szeretettel kérdezősködött az ifjak magaviselete, szorgalma és hajlama felől.

Miután pedig meggyőződött az informátiók alapján a jó sikerről, buzdító szavakkal vált meg az egyes osztályoktól és örömmel fejezte ki eddig tanusított viseletök és szorgalmuk iránt kegyes elismerését. — Ezután megtekintette a finöveldei helyiséget. Itt most nagyban foly az építkezés. Az épület 13 meternyire nyújtatott ki, hogy jövő tanévre a többi finöveldei helyiségekkel együtt gymnáziumi helyiséggé alakíttassék át, a jelenlegi gymnáziumi helyiségbe pedig a képezde vonuljon be internatusával. A kegyes Főpásztor azt tapasztalta, hogy az itteni építési tervezet az igazgató és tanári testület véleménye szerint nem czélszerű. Ezen körülményt főtiszt. Imets F. Jákó úgy itt, mint a pretoriális ház személyes megtekintése alkalmával is felemlítette, melyet Főpásztor ur alaposnak tapasztalt. Azután a helybeli tanítóképezdét is magas látogatásra méltatta. Ennek végével megtekinté a pretoriális épületet, hol az átalakítási munkálatok nagyban folynak. A dél felőli rész fineveldévé fog alakíttatni, az északi pedig, mint internatus, az eddig egyes házaknál elszállásolt gymnázium tanuló ifjúság elhelyezésére fog szolgálni.

Halad az idő, változik a korszellem, fejlődnek az igények s ott hol ezelőtt a törvény férfiai mondtak ítéletet apáink ügyében, ma az újabb nemzedék vonja meg magát, hogy a korszellem közös hatásaitól menten növekedjék a tudományok boldogító befolyása alatt.

Ezután a kegyes Főpásztor a helybeli kolostor vendégszerető falai közé vonult vissza éjji szállására.

Verebesi.

TÁRCZA.

PUSZTA TEMPLOM.

*Fenn a dombon ócska templom áll,
Fészket rakni rászáll a madár;
Düledezők, csonkák a falak,
Befutotta vadfű, isszalag.*

*Tornya is van, szürke mohlepett,
Tetején egy megfakult kereszt,
De annak is elvadt fele,
Hogy becsapott az ég menyköve.*

*Ajtó, ablak régen leszakadt,
És a falról minden vakolat;
Tárva-nyitva minden oldalon,
Oda benn is pusztulás, vadon.*

*Oldárképből még egy rongy lebeg,
Rajta Jézus és a kisdetek;
Csonka tartón a mi megmaradt,
A viaszból talán egy darab.*

*Oldár mögött kriptabolt kővén
Régi írás látszik feketén,
Égi mondás, egy böles gondolat:
„Gyarló ember, el ne hidd magad!”*

*Pusztaság van kívül és belül
Itt bolyongva benne egyedül
Egyet érzek mindég szüntelen:
Hogy itt is az Isten van jelen!*

Révai Károly.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Kritikai levelek.** XV. — Hogy a magyar nemzetiség és nyelve megmentője a protestantizmus, névleg a kálvinistaság lett volna, ezt sokan komolyan hiszik és vallják. Pedig nem úgy van az. S itt azon ponthoz értünk, hogy folytassuk a megelőző levélben kijelölt tárgyat. — Az akkor tett megkülönböztetéshez képest ki fogjuk mutatni, hogy sok magyar oláhosodott el Erdélyben, de még sem annyi, mint azt közönségesen hiszik. Az oláhosodás procedura kezdete a vallásújítás korszakára esik. A hitújítás a többi nemzetiségekkel szemben úgyis kisebb számú erdélyi magyarságot vallásilag négy öt felé forgácsolta, s így annak nemzetiségileg való összetartását még azon esetben is problematikussá teszi vala az államhatalomra nézve, ha egészen békés viszonyok uralkodtak volna is. A gyűlölet kovászával felekezetekre szétosztott magyar elem jó részének felszivódását az oláhság tömegébe a folytonos harcz és egyéb kedvezőtlen viszonyok csak siettetették. — Az erdélyi magyarság őre a katolicizmus volt. Mert ez a midőn vallásilag konzerválta őt a szakadár keleti egyházzal szemben, ugyanakkor nemzetiségileg is megőrizte az oláh elemmel való elvegyüléstől!

A hitújítás ennek ellenében mit tett? Azt, hogy a többi közt rászabadítván az urakat az egyházi javakra, ezek elfoglalták az apátságok, plébániák stb. jövedelmeit, megfosztották a nyájat pásztoraitól, hitők s magyarságuk gondos őreitől. Igaz ugyan, hogy az „evangéliumi világhosszág” bürkös legelőire terelték őket, s új pásztorról is gondoskodtak részükre; csakhogy emezt oly nyomorultul díjazták az összeharcsolt javak morzsáiból, hogy az ilyen pásztor, ha akarta volna is, a megélhetés súlyos gondjai közt alig teheti vala, hogy hiveivel igen sokat törődjék. Azonkívül ezek a derék pásztorok feleség és gyermekekkel etablirozták magukat a földi gondviselés általuk gerált hivatalában; s azt már mégis csak nem kívánhatja a világ, hogy ők inkább érdekelték legyen magukat olyan

bagatell dolgok iránt, mint hiveik művelése; mikor feleségeik szép szemei, s kedves kicsinyeik gagyogása első sorban kellett hogy érdekelje őket! Viselték is ők a hivek gondját úgy, hogy csak az „Emke” lesz a megmondhatója. (De az is csak akkor, ha majd egy-két évtized múltán jól és ellogulatlanul be fog majd látni a kuliszák, szivek és tiszteletesi palástok redői mögél.) — Aztán azt is tudni kell ám, hogy a kálvinista földesurak, hogyan szokták megbecsülni a tiszteletes urakat. Mert hát ez a körülmény is nagyban megcsappanthatta és leűthette a jóra való igyekezetük minden mívelési buzgóságát. — Hogy a kálvinista ur komolyan vegye és megszivelle azt a lelki tanítást, a mit neki a papja ad, arra már csakugyan nem tudnék példát. Ő a papot csak annyiba veszi, sőt alkalomadtán többbe is, mint a kályhafütőjét, vagy az urasági inspektor irnokját, vagy a huszárját, vagy ha nagy jó kedve van, mint a faluvégi hegedűst. — Neki a pap csak arra való, hogy sátoros ünnepen prédikáljon addig, a míg otthon kiszellőztetik a szobákat, fölrajkják a pipát, meg a papramorgót, s a míg megsül a malaczpecsenye meg a kürtös kalács. — Nevenapján ékes rigmust mondjon neki, s mikor a pohár rendre jár, akkor mézes ajakkal rendre köszöntse föl az érdemes kompánia Horhi Miskáit s egyéb czelebritásait. — Ha pedig ráunt feleségére, akkor válaszsza tőle el, s ha másikat vesz el, ugyanolyan jó lélekkel olvassa áldását az új frigyre! A mikor aztán meghalt a „méltóság” úr, akkor szedje össze a sütnivalóját, s olyan diszpredikációt mondjon az ő érdemeiről, hogy a mennyei hatalmak igazi megtiszteltetésnek tartásák, hogy a megboldogult hétszilvatás magát köréjük alázni kegyeskedett.

Ugy ám kérem! Ilyen volt s ilyen sok helytt ma is a református pap helyzete, s ily körülmények közt nem is csoda, ha hiveivel keveset, vagy éppen semmit sem törődött. Elhanyagoltatván lelki ügyének gondozása, mi csoda benne, ha a köznép lassan-lassan sülyedt, s olyan diszprezematizmusra jutott, ha a vele mindig érintkező nagyobb számu oláhság szokásait eltanulá s lassú, de biztos haladású procedura után ennek hitét s nyelvét is elsajátítá. Az ev. ref. ekklésia pedig, a hires magyar vallás, egyik aklát a másik után látta elveszni, egymás után látta fiait hideg kebléről lehanyatlani, s most mégsem akarja magára venni, ha szülői gondatlanságát szemére lobbantják. —

Rosz anya volt; ez az egyik ok, hogy most a gyermeke nem bírja már anyai nyelvét. — A másik ok pedig az, hogy rosszul házasította ki gyermekeit. — Erről jövőre. —

Irodalom.

— Megjelent és beküldetett: „**Keleti Utam emlékei.**” Irta Wosinszky Mór apari plébános. Ára 1 frt 50 kr. vagy megfelelő intenciok. Jövedelme a keleti missziók javára van szánva. — Nem tudjuk eléggé melegen ajánlani ezen gazdag tartalmu, széles ismeretekkel irt utirajzokat.

— Megjelent: „**Katolikus Hitoktatás.**” Havi folyóirat a hitoktatás elméleti és gyakorlati művelésére.

Szerkeszti és kiadja: Fonyó Pál. Főmunkatársak: Dr. Walter Gyula és Dr. Wayand Géza. Julius havi füzet. Szerkesztő lakása: Sükösd, Pestmegye. Előfizetési díj egész évre: 3 frt fél-évre 1 frt 55 kr. — Ezen kitűnő szakértelemmel szerkesztett folyó iratot kívájluk t. olvasóink b. figyelmébe.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Személyzeti.** Püspök ur Ő Nagyméltósága most folyamatban levő főpásztori körutja alatt e hó 5-én Csik-Balánbányán *Murányi Kálmán* kerületi jegyzőt, csik rákosi plébánost, a felcsiki kerület eddigi helyettes esperesét tényleges főesperesévé kinevezni méltóztatott. Ad multos annos!

— **Pál Antal,** gyfihérvári gymn. tanár tanári vizsgálatának utolsóját Kolozsvártt, f. hó 11-én jó sikerrel kiállotta. Gratulálunk! —

— **Nyilvános köszönet.** Temesvári Gergely szarvaskendi plébános ur lapunk utján kíván hálás köszönetet mondani Szabó Ferencz n.-eleméri plébános urnak, ki neki nemcsak az általa magyarított Holczwarth-féle világtörténelmet küldötte meg intenciók fejében, de azonfölül egy néhány hónapra intenciókkal ellátni is sziveskedett.

— **Alkalmos zárvizsgálati ajándék.** „XIII. Leó pápa élete és működése” című művem, mely egyszersmind Magyarországnak a jubileumra vonatkozó tetteit is megörökíti, kapható a Szent-István-műintézeténél (újvilág-utca 13. sz.) A pápa művészi kivitelű képével díszesített díszes kiállítású mű ára 25 kr. Tömeges megrendelés intenciókra nálam eszközöltetik, még pedig 25 intenció végzésért száz példány. Banjalusa. P. Angelikus.

— **Posta.** Az új franco-rendszer a közönségre azt a kellemetlen kötelezettséget rója, hogy magának kell a franco díjtételeket kiszámítani, a mi legtöbb esetben ugy sikerül, hogy a feladó vagy többet vagy kevesebbet ragaszt rá bélyegeken a szállító- vagy pénzeslevélre. Ez természetesen mindkét esetben kellemetlen a feladóra nézve. Ennek elkerülésére jelenik meg legközelebb egy díjtáblázat, mely az egész díjazást oly egyszerűsége redukálja, hogy bárki, legyen az a laikusok között is a leglaikusabb, egy tekintettel feltalálhatja bármily értékű és súlyú küldemény díját minden díjfolkban. Előleges megrendeléseket elfogad Kovács Ferencz posta- és táviratízt Nagykanizsán; a mű megjelenése után pedig megrendelhető minden postahivatalnál vagy könyvkereskedésben. Ára a körülbelül 7000 francotélt magába foglaló táblázatnak 30 kr.

— **Pályázat.** Farkaslaka hitközségében f. é. július 1.-vel üresedésbe jövő kántortanítói állomásra pályázat nyitattik. Ezen állomás évi jövedelmei: 1) 108 kalangya őszi, 108 kalangya tavaszi kepe, 2) 42 frt. ospora, 3) 25 frt. stola és stipendium, 4) minden tanköteles után 33 kr. tandíj — a tankötelesek száma jelenben 54. — 5) 36 terü-

kemény tüzifa; 6) 1 hold 113 négyszög öl területű szántó egy tagban, 1 hold 216 négyszög öl területű kaszáló; 7) 2 szoba 1 honyha 1 pinczéből álló szabad lakás tágas udvar veteményes és gyümölcsös kerttel egészen új gazdasági épületekkel. Pályázni ohajtók a szükséges okmányokkal ellátott folyamodványaikat f. é. július 20-ig alulírt iskola-széki elnökséghez sziveskedjenek benyújtani. A személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. Bajna Ferencz isk. sz. elnök.

Wien, IV. Bez., Goldegg-Gasse No. 15

Bremen in 6 Tagen mit Schnell-dampfern nach Amerika. Expedition nach Australien. Nähere Auskunft: durch F. Missler, General-Schiffs-Agentent.

Bremen, Bahnhofstrasse No. 30.

Mária czelli gyomoresöppek.

Kitűnő hatású szer, a gyomor minden betegségeiben.

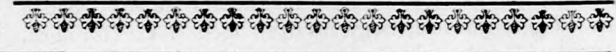
Főműlhatatlan étvágyhiány, gyomorgöngyösség, rossz illatú léleket, felfúvódás, savanyú felbőffenes, kolika, gyomormorhur, gyomorgégés, homok- és darakepződés, túlságos nyálkakepződés, sárgaság, undor és hányás, főfájás (ha a gyomortól ered), gyomorgörögés, székszorulás, a gyomornak étellekkel és italokkal való túlterhelése, giliszták, lép-máj- és aranyeres bántalmak esetében. — Egy üvege ára használati utasítással együtt 35 kr., kettős palack 60 kr. Központi szétküldés Brady Károly gyógyszerész által Kremsierben (Morvaország).

Kapható minden gyógyszerertárban.

Óvást! A valódi máriaczelli gyomoresöppeket csak akkor hamisítják és utánozzák. A valódiság jeléül minden üvegnek piros, a fenti védjeggyel ellátott borítékba kell göngyölvé lennie és a minden üveghez mellékel használati utasításon meg kell jegyezve lenni, hogy az Kremsierben Gussek Henrik könyvnyomdájában nyomott. 50 U

Hamisítatlanul kapható: Gyulaféhvárt: Fröhlich Gyula gyógyszerésznél. — Szászvároson: Deák György, Graffius József, Wlad N. gyógyszerészeknél. — Szászsebes: Binder Lajos és Reinhard G. C. gyógyszerészeknél. — Medgyes: Schuster gyógyszerésznél. — Szerdahely: Schimert Chr. Fr. gyógyszerésznél. — Radnóth: Jeney D. gyógyszerésznél. — Verespatak: Moldován Lajos gyógyszerésznél. — Hátszeg: Csonka József gyógyszerésznél.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF. Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PAL ISTVAN, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lyc. nyomdában Gyulaféhvártt.